

NOVA
UNIVERZA

DIGNITAS

Revija za človekove pravice

Slovenian journal of human rights

ISSN 1408-9653

Po desetih letih delovanja: še ne izpolnjeno poslanstvo Fakultete za državne in evropske študije
Peter Jambrek

Article information:

To cite this document:

Jambrek, p. (2018). Po desetih letih delovanja: še ne izpolnjeno poslanstvo Fakultete za državne in evropske študije, Dignitas, št. 51/52, str. 3-7.

Permanent link to this document:

<https://doi.org/10.31601/dgnt/50/52-1>

Created on: 07. 12. 2018

To copy this document: publishing@nova-uni.si

For Authors:

Please visit <http://revije.nova-uni.si/> or contact Editors-in-Chief on publishing@nova-uni.si for more information.

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

© Nova univerza, 2018

NOVA
UNIVERZA

FAKULTETA ZA SLOVENSKE
IN MEDNARODNE ŠTUDIJE

NOVA
UNIVERZA

EVROPSKA PRAVNA
FAKULTETA

NOVA
UNIVERZA

FAKULTETA ZA DRŽAVNE
IN EVROPSKE ŠTUDIJE

Po desetih letih delovanja: še ne izpolnjeno poslanstvo Fakultete za državne in evropske študije

Peter Jambrek¹

18. septembra leta 2001 je ministrica za visoko šolstvo izdala odločbo, da se v evidenco visokošolskih zavodov pri ministrstvu pod zaporedno številko 8 vpiše Fakulteta za podiplomske državne in evropske študije. Z izdajo tega akta je fakulteta dobila dovoljenje, da začne delovati, natančneje, da razpiše prvi vpis v svoj magistrski program. Tako je bil izveden vpis v prvi letnik magistrskega študija že jeseni 2001. Prva vpisna generacija je začela študirati že v začetku letnega semestra istega študijskega leta.

Zaradi nepričakovano velikega zanimanja za študij – že v prvem vpisnem roku za znanstveni magisterij “Državnih in evropskih študijev” se je vpisalo 253 študentov, je fakulteta še pred poletjem leta 2002 ponovila razpis. V istem koledarskem letu 2002 se je vpisalo še 211 študentov druge generacije, ki je začela obiskovati predavanja jeseni istega leta 2002, v študijskem letu 2001/2002 torej skupno 464 prvič vpisanih študentov. Naslednja leta je ostajal vpis v prvi letnik na približno isti ravni okoli 200 novih študentov.

Ideja o ustanovitvi fakultete se je porajala v pogovorih med sodniki Ustavnega sodišča generacije 1990–1998, ki so kot profesorji prava prišli na Ustavno sodišče z ljubljanske univeze in so se ob izteku svojega sodniškega mandata vračali v akademski poklic. V omenjeni kolegij sogovornikov so sodili zlasti Boštjan M. Zupančič, Tone Jerovšek, Lovro Šturm in Peter Jambrek ter tedanji sekretar Ustavnega sodišča Janez Čebulj, izmed profesorjev ljubljanske Pravne fakultete pa Gorazd Trpin.

Vsebinsko teh pogovorov odraža na primer razprava profesorja Boštjana M. Zupančiča, ki je bila objavljena spomladi leta 1999 v prvi ustanovni številki revije Dignitas z naslovom “Avtonomija in kakovost slovenskega pravnega študija (strani 37–51). Članek uva-

¹ Za objavo v reviji Dignitas oblikovan uvodni govor prvega dekana na simpoziju ob 10-letnici Fakultete za državne in evropske študije 28. 10. 2011.

ja naslednje vprašanje: "Empirično vprašanje...je, ali Slovenija ta trenutek potrebuje in ali je sposobna in zmožna zagotoviti kadre – tako študente kot profesorje – za še eno, tretjo slovensko pravno fakulteto." In nadaljuje: "Veliko pomembnejši je kvalitativni vidik, ki je v vprašanju, ali Slovenija ne potrebuje radikalno drugačnega pristopa k visokemu šolstvu, torej nekaj, česar ne ljubljanska in ne mariborska univerza ta čas ne počneta in v dani strukturalni istovetnosti tudi nista sposobni početi."

In še: "...vladavina prava v državi je predvsem odvisna od tega, kakšni so ljudje, ki to vladavino udeležajo. Ti ljudje so seveda pravniki kot posamezniki in slovenska pravna profesija kot celota. Če potemtakem o tem ne more biti dvoma, je logično, da sta pravnost slovenske države in vladavina prava v njej odvisna od tega, kaj počne matična inštitucija, ki pravnike vzgaja, torej pravna fakulteta ... Slovenska pravna kultura je obremenjena z dvema poglavitnima hipotekama. Prva je seveda ta, da nikoli nismo imelo svoje države ... Druga hujša hipoteka je, da smo zadnjih petdeset let preživeli v diktaturi (policijski državi), v kateri je bilo pravo, kot v vseh avtoritarnih režimih, dekla politike."

Soglašali smo s kolegom Zupančičem, da je potrebno ustanoviti "elitno triletno podiplomsko pravno šolo", pri čemer se je marsikomu v resnici slišala patetična Zupančičeva sklepna misel iz navedene razprave, "da bo brez realizacije tega projekta prihodnost slovenske države resno ogrožena".

Proti koncu leta 1998 in skozi vse leto 1999 so bile oblikovane že konkretne pobude za realizacijo tega zasebnega projekta. Njegov prvi osnutek je predvideval ustanovitev visokošolskega zavoda z imenom "Samostojna pravna fakulteta za podiplomski in izpopolnjevalni študij." Januarja leta 1999 sta Jambrek in Jerovšek podpisala delovni osnutek projekta za ustanovitev slovenske podiplomske fakultete in znanstvene ustanove za področje javnega, humanitarnega in mednarodnega prava pod naslovom "Pravna fakulteta za državne in evropske študije." Takoj za tem, 22. januarja, sta k sodelovanju povabila 15 uglednih kolegov iz Slovenije, 8. marca pa tudi vrsto uglednih profesorjev prava iz tujine. Odzvali so se vsi.

Naslednji osnutek projekta, oblikovan še januarja istega leta 1999 je opustil atribut "pravna" in predvidel ustanovitev "Fakultete za državne in evropske študije" z dodiplomskim programom za pridobitev naziva "diplomirani upravni pravnik" ter s podi-

plomskim programom “magisterij državnih in evropskih študij.” Ustrezno vlogo za ustanovitev fakultete je zasebni Zavod za razvoj pravne kulture kot njen prvi inštitucionalni ustanovitelj poslal 9. julija 1999 v akreditacijo na tedanji Svet za visoko šolstvo. 1. decembra istega leta je ustanovitelj v dopolnilu prvotne vloge umaknil predlog za akreditacijo štiriletnega dodiplomskega programa v okviru načrtovane fakultete. 2. junija 2000 pa je Svet za visoko šolstvo izdal soglasje k ustanovitvi samostojnega visokošolskega zavoda z nazivom “Fakulteta za podiplomske državne in evropske študije.”

Ko je bil nekaj let pozneje vendarle akreditiran še dodiplomski program, tokrat kot triletni univerzitetni program v skladu z bolonjsko reformo študija, se je tudi fakulteta ponovno preimenovala v “Fakulteto za državne in evropske študije.”

Šele leto dni po akreditaciji fakultete kot inštitucije je bilo 26. junija 2001 izdano tudi soglasje in priporočilo Sveta za visoko šolstvo za uvedbo dopolnjenega podiplomskega magistrskega in doktorskega študijskega programa “Državne in evropske študije.”

V naslednjih desetih letih je fakulteta uvajala nove in prenavljala prvotne študijske programe, tako da v letu 2011/12 izvaja en dodiplomski, dva magistrska in en doktorski študijski program. Krepila in zaokrožala je svoj profesorski zbor. Širila je svoje prostorske zmogljivosti na Brdu pri Kranju in v Mariboru. Profesionalizirala je svoje referate, tajništvo in dekanat. Lahko bi rekli, da je jubilej njenega desetletnega delovanja slovesno dejanje, ki simbolno označuje prehod Fakultete za državne in evropske študije iz otroštva v njeno zrelo dobo.

Ob jubileju je prav, da se spomnimo prve ustanovne seje senata fakultete 11. julija 2011, ki so se je udeležili Janez Jerovšek, Tone Jerovšek, Lovro Šturm, Gorazd Trpin, Janez Čebulj in Peter Jambrek. Dva člana senata – Boštjan M. Zupančič in Ljubo Sirc – sta se opravičila, ker sta bila v tujini. Na mestu je tudi zahvala Teološki fakulteti in njenemu tedanjemu dekanu profesorju Antonu Stresu, ki je januarja leta 2000 podpisal, aprila istega leta pa ponovno potrdil soglasje za oddajo in uporabo prostorov Teološke fakultete za potrebe fakultete v ustanavljanju. Nikoli tudi ne bomo pozabili strokovno avtonomne in za tedanji čas tudi osebno pogumne odločitve tistih članov tedanje strokovne komisije za družboslovje Sveta za visoko šolstvo, ki so dali svoj glas za akreditacijo fakultete in njenega programa.

Kakšni pa so trenutni obeti za prihodnost fakultete? Čisto na začetku smo želeli ustanoviti tretjo pravno fakulteto. Prvotna pobuda je bila najprej omejena na področji upravnega prava in javne uprave. Po drugi strani je bila okrepljena z močnimi dopolnili mednarodnega in ustavnega prava človekovih pravic, modernizacije države ter mednarodnega, primerjalnega in evropskega prava.

Omenjena področja ostajajo klasični repertoar vsebinske ponudbe fakultete. Znotraj tega glavnega toka pa se nakazujejo nove notranje členitve in ustrezna osamosvajanja študijev obrambnih in vojaških, varnostnih in policijskih ter diplomatskih zadev. Novo področje, ki vsem omenjenim daje posebno dodano vrednost, je študij etike v javnem življenju.

Kot se ob tej priložnosti spodobi, moramo odgovoriti tudi na vprašanje o samem izvoru, o pravem namenu in pomenu te slovenske akademske ustanove. K že navedenim pojasnilom evropskega sodnika Boštjana M. Zupančiča o stanju pravnega študija pri nas lahko dodamo še ugotovitev, da sta slovensko pravo kot poklic in pravo kot znanost v ključnem času slovenske pomladi zatajila. In da se mu, slovenskemu pravu namreč, to pozna še danes.

Pravzaprav je bilo Ustavno sodišče Republike Slovenije po aprilu 1990 osrednja slovenska profesionalna pravna ustanova, ki je svoje poslanstvo izvajala izrecno in sistematično v kontinuiteti z dejanji in vrednotami slovenske pravne in demokratične pomladi. V dokaz za to trditev se ponuja več kot tri tisoč strani besedila Šturmovega Komentarja slovenske ustave, objavljenega v dveh knjigah leta 2002 in oktobra leta 1911.

Krog profesorjev prava, uprave in evropskih študij, ki je pred desetimi leti ustanovil Fakulteto za državne in evropske študije, svoje zaveze slovenski suverenosti in spoštovanju človekovih pravic ni dokazal samo s pravnim znanjem, ampak tudi s tehtnimi javnimi in ustavnosodnimi dejanji v zgoščenem zgodovinskem času dekadence bivšega režima konec osemdesetih let ter rojstva in razvoja slovenske ustavne demokracije skozi vsa devetdeseta leta. Tej zavezi ostaja zvest, skupaj s študenti in profesorji Fakultete za državne in evropske študije, tudi na jubilejni dan njene desetletnice in v prihodnje.

Čisto za konec pa še pomembna kritična pripomba. Daleč od tega, da bi ta fakulteta že dosegla svoje izvirne cilje. Zaenkrat se je zgolj uveljavila in utrdila znotraj slovenskega visokošolskega pro-

stora na pravnem, mednarodnem in upravnem področju. Ni pa še boljša in nesporno elitna v evropskem in mednarodnem univerzitetnem prostoru. Pa še bo.